

Rundskriv

fra
Kirke- og undervisningsdepartementet
til

Presteskapet.
Jnr. 4926 A. 1941.

Oslo. 29 november 1941.

102134

Kirkedepartementet har den 24 d.m. sendt rikets biskoper en skrivel-
se som også bør komme til presteskapets kunnskap:

"Føreladiget av departementets rundskrivelse ang. retningslinjer
for det gudstjenestlige orgelspill, har Oslo biskop tilskrevet de-
partementet etter oppdrag på biskopenes vegne.

I denne skrivelse uttales bl.a.: " At departementet uten å ha inn-
hentet uttalelse fra kirkens biskoper og uten samråd med noen av
dem, vender seg direkte til prestene angående gudstjenestlige anlig-
gender, har føreladiget adskillige henvendelser fra prestene
Men fremfor alt er det nødvendig å fremholde - her som ellers - at
i alle ting som rører gudstjenesten er det biskopene som i kraft
av sitt oppdrag representerer kirkens kjerne, og ikke det administra-
tive departement. Rundskriv som angår det gudstjenestlige og det
bekjennelsesmessige - således f.eks. alt i forbindelse med Alter-
boken - og likeledes alt som angår prestenes samvittighetsforhold
og forpliktelser som ordinerte menn - slike rundskriv må enten gi
prestene grei beskjed om biskopenes stilling til saken eller bli
sendt gjennom biskopene og ikke direkte til geistligheten fra et
statlig-verdslig departement. At biskopene i slike ting settes uten-
for virker helt forvirrende for prestene og truer med å berøve kir-
ken de garantier som er uomgjengelig nødvendige i følge kirkens hele
vesen."

Departementet er egentlig takknemlig for at det har ved gis anled-
ning til å uttale seg om forhold hvorom det tydeligvis må herske
uklart også innen bispekollegiet.

Først må det slås fast at den i de siste år tildels benyttede måte at Oslo biskop uttaler seg på vegne av samtlige biskoper, ikke har noe medhold i gjeldende bestemmelser. Oslo biskop inntar i det hele ingen som helst særstilling innen bispekollegiet. Han er ikke primus inter pares, langt mindre den norske kirkes primas. Når Kirkedepartementet i de senere år vesentlig har benyttet Oslo biskop som sin rådgiver i kirkelige spørsmål, så beror det seg på meget nærliggende hensiktsmessighetsgrunner og bygger ikke på noen skrivelse eller bestemmelse om sådan praksis. Departementet har rett til å benytte hvilken som helst av biskopene som sin rådgiver, det har også etter kgl. res. av 1845 rett til å opnevne to kirkelige rådgivere.

Bernest må det slås fast at vår gjeldende kirkerett alldeles ikke tillegger biskopene noen selvstendig biskoppelig rett til noen som helst avgjørelsesmyndighet ved siden av eller mot Kirkedepartementet. En biskop har således ikke rett til som skjedd nu i denne måned uoppfordret av departementet å henvende seg til presteskapet ang. kollekten for 23 s. etter trefoldighet. Det er fortiden alene Kirkedepartementet som etter grunnloven § 16 har å fastsette bestemmelser vedrørende Alterboken og alene har rett til å opheve, såvel tidligere som nupgjeldende bestemmelser av denne art, og som følge herav også har rett til å dispensere fra bestemmelser i gjeldende Alterbok. Det samme gjelder selvfølgelig også Tekstboken og annet som vedrører gudstjenesten, også det gudstjenestlige orgelspill.

Kirkedepartementet har ikke begått noen feil når det har henvendt seg til rikets presteskap med anmodning om å minnes de 200 omkomne ved "Richard With" og "Barøy"'s torpedering av engelske krigsfarøyer. Departementet har heller ikke begått noen feil ved i samarbeide med læreren i kirkesang og organistforeningens formann å la

utarheide retningslinjer for det gudstjenestlige orgelspill og sende disse direkte til rikets biskoper, presteskap og organister.

Noe annet er det at Kirkedepartementet har funnet det saklig og kirkelig riktig og hensiktsmessig, og også fremdeles kommer til å gjøre det, å forelegge for biskopene spørsmål som angår Alterbok og Tekstbok, bruk av kirker m.v. før departementet tar sin avgjørelse. Det må t.eks. sies å være en vesentlig forskjell på å anmode prestene om å minnes noen forulykkede i en gudstjeneste og å foreta en endring i en av de anordnede bønner i Alterbok eller Tekstbok. I siste tilfelle ville departementet ikke unnlate å forelegge saken for biskopene og gjerne bedt en av biskopene om å utarbeide ~~angjeldende bønn~~.

Endelig vil departementet ~~ha uttalt at det er fullt oppmerksom~~ på at kirkens biskoper ved å pålegges stadig flere administrative oppgaver, har stått i fare for å bli kirkelige ekspedisjonssjefer og derved forsømme deres egentlige reformatoriske oppgave, lære- og tilsynsvervet. Ang. denne siste sak vil departementet for øvrig senere få anledning til å komme tilbake."

Denne rundskrivelse sender en bare til sokneprestene, ~~men i~~ så mange eksemplar at alle prestene i prestegjeldet kan få et eksemplar hver.

R. S k a n c k e

Sigmund Feyling.